



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 142/2021-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného Sýkora – advokátska kancelária, s. r. o., Zoborská 13, Košice, proti rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 12C/165/2016 z 13. decembra 2017 a rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/393/2018 z 25. apríla 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. júla 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutými rozsudkami všeobecných súdov v civilnom spore, ktorými na základe výkladu pojmu vandalizmus v poistných podmienkach bola zamietnutá jeho žaloba o poistné plnenie. Okrem toho sťažovateľ žiada napadnuté rozsudky zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Napokon žiada, aby mu bolo priznané finančné zadost'účinenie 5 000 eur.

2. Sťažovateľ sa ako žalobca v civilnom spore proti žalovanej poisťovni domáhal zaplatenia 19 985,80 eur z poistných zmlúv pre poistenie bytu a domácnosti uzatvorených medzi ním ako poisteným a žalovanou poisťovňou. Okresný súd vychádzal zo zistenia, že sťažovateľovi vznikla na byte a na jeho zariadení škoda, ktorú mu spôsobil podnájomník, ktorý jeho byt užíval na základe podnájomnej zmluvy, keďže sťažovateľ užívanie bytu na základe nájomnej zmluvy prenechal realitnej kancelárii, ktorá byt následne prenajala tomuto podnájomníkovi. Sťažovateľ aj v tejto veci podal trestné oznámenie, no vyšetrovanie bolo ukončené uznesením o zastavení trestného stíhania z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. V spore sťažovateľ tvrdil, že škoda mu bola spôsobená vandalizmom, ktorý bol krytý doplnkovým poistením. Tento druh poistenia

bol upravený v čl. XXIV všeobecných poistných podmienok: „*Základné poistenie pre prípad odcudzenia a. krádež vlámaním pri ktorej páchatel preukázateľne prekonal prekážky chrániace poistenú vec pred odcudzením b. lúpež. Doplnkové poistenie pre prípad odcudzenia sa vzťahuje na úmyselné poškodenie alebo zničenie cudzej veci treťou osobou - vandalizmus. Poistenie je možné dojednať v dvoch formách: a. vandalizmus - nezistený páchatel: poisťovni vzniká povinnosť plniť len za podmienky, že škoda bola oznámená a vyšetovaná príslušným orgánom polície b. vandalizmus zistený páchatel: poisťovni vzniká povinnosť plniť len za podmienky, že škoda bola oznámená a vyšetovaná príslušným orgánom polície, pričom páchatel bol zistený podľa právoplatného rozhodnutia, ktorým bolo ukončené trestné konanie.*“

3. Okresný súd v napadnutom rozsudku dospel k právnemu záveru, že vandalizmu sa v zmysle zmluvných dojednaní nemôže dopustiť ten, kto má oprávnenie vec užívať, ale len ten, kto by do bytu vnikol bez oprávnenia a svojím úmyselným konaním byt poškodil. Následne tento záver vyargumentoval viacerými dôvodmi. Uviedol, že osoba oprávnená na užívanie veci sa ničením alebo poškodzovaním veci dopúšťa porušenia zmluvného záväzku, v dôsledku čoho vzniká poškodenému nárok na náhradu škody s tým, že opačný výklad by viedol k tomu, že porušenie zmluvného záväzku, výsledkom ktorého je zničenie alebo poškodenie veci, je vandalizmom, čo je zjavne v rozpore s obsahovým významom tohto termínu. Ďalej poukázal na závery vyšetovania trestného oznámenia, v ktorom orgány činné v trestnom konaní dospeli k záveru, že nejde o trestný čin. Ak nebola naplnená skutková podstata trestného činu poškodzovania cudzej veci, nemohlo dôjsť ani k naplneniu pojmu vandalizmus, keďže prepojenie vandalizmu a trestnoprávneho rozmeru tohto konania je zrejme nielen z definície základného poistenia v prípade odcudzenia, pre ktoré sa dojednať doplnkové poistenie vandalizmus, ale aj z definície obidvoch možných foriem vandalizmu dojednaných v poistných podmienkach.

4. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie s tým, že ho považoval za arbitrárny, nepreskúmateľný, založený na nesprávnych skutkových zisteniach a na nesprávnom právnom posúdení veci. Sťažovateľ v odvolaní zopakoval svoju argumentáciu, s ktorou sa vyrovnal okresný súd. Sťažovateľ poukázal na to, že škoda v byte bola zistená likvidátorom žalovanej, ktorý povolil vykonať opravy podľa ním schváleného rozpočtu. Sťažovateľ v odvolaní tvrdil, že poistenie vandalizmom poskytovalo krytie samostatne a nezávisle a nebolo obmedzené na prípady, ak v súvislosti s poistnou udalosťou došlo okrem odcudzenia veci aj k úmyselnému poškodeniu alebo zničeniu poistenej veci, ako to nesprávne vyhodnotil okresný súd. Rovnako namietol posúdenie okresného súdu v tej časti, podľa ktorej ak nebola naplnená skutková podstata trestného činu poškodzovania cudzej veci, nemohlo dôjsť ani k naplneniu pojmu vandalizmus. Napokon poukázal na § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Sťažovateľ v odvolaní spochybnil skutkové zistenie okresného súdu, podľa ktorého bolo poškodenie bytu spôsobené podnájomníkom. Okresný súd sa podľa sťažovateľa nevysporiadal ani s tým, že žalovaná opakovane uznala sťažovateľom uplatnený nárok, keď mu viacerými mailmi povolila vykonať opravy.

5. O odvolaní sťažovateľa krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že ho potvrdil. Okrem odkazu na odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu uviedol, že termín vandalizmus je v poistnej zmluve vymedzený jasne a určite, a preto argumentácia žalobcu poukazujúca na právnu úpravu v spotrebiteľských zmluvách neobstojí. Čo sa týka námietok sťažovateľa,

že škoda nebola spôsobená podnájomníkom, krajský súd rozviedol argumenty okresného súdu a hodnotenie dôkazov okresným súdom považoval za správne, a to aj s následným právnym posúdením, že škoda spôsobená podnájomníkom nie je škodou, ktorá by bola krytá dohodnutým poistením.

II.

6. Sťažovateľ je toho názoru, že napadnuté rozsudky porušili jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že sú svojvoľné, nedostatočne odôvodnené ba až arbitrárne, keďže oba súdy dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdili. Následne sťažovateľ opakuje svoje skutkové tvrdenia a právne závery, ktorými zdôvodnil žalobu a odvolanie proti rozsudku okresného súdu. Nesúhlasí so záverom súdov, že škoda spôsobená na jeho byte nebola krytá poistením, keďže tak nemožno interpretovať ustanovenia poistnej zmluvy, a aj v prípade pochybností treba postupovať podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

III.

7. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou (III. ÚS 391/09). Ústavný súd preskúmava len to, či zákony neboli vyložené spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 88/07). Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

8. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napadol rozhodnutie okresného súdu, proti ktorému aj podal odvolanie, o ktorom bolo rozhodnuté tak, že rozhodnutie okresného súdu bolo krajským súdom potvrdené. Vzhľadom na procesnú možnosť odvolania proti rozhodnutiu okresného súdu nie je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu súdu prvej inštancie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Rozpor napadnutého rozhodnutia krajského súdu s ústavnými právami sťažovateľa však možno posúdiť len vo vzájomnom súvisе rozhodnutia okresného súdu s rozhodnutím krajského súdu.

9. Čo sa týka skutkovej stránky, súdy vychádzali zo záveru, že škoda bola spôsobená podnájomníkom, ktorý byt užíval na základe zmluvy, ktorú uzavrel s nájomcom sťažovateľa,

teda že táto škoda nebola spôsobená krádežou vlámaním do bytu sťažovateľa. Tento skutkový záver nie je výsledkom zjavne nesprávneho skutkového posúdenia sťažovateľom a žalovaným tvrdených skutočností, keďže zodpovedá vykonaným dôkazom, z ktorých nevyplývalo, že by škoda bola spôsobená inou treťou osobou.

10. Čo sa týka právneho posúdenia, je zrejmé, že jeho rozhodujúca časť vychádza z výkladu zmluvných dojednaní strán v poistnej zmluve. V tejto časti všeobecné súdy rozsiahlou argumentáciou, ktorá nadväzuje na znenie zmluvných dojednaní, vysvetlili dôvody, pre ktoré škoda spôsobená v byte sťažovateľa nie je následkom vandalizmu tak, ako mu treba rozumieť v slovách a v systéme zmluvných dojednaní poistnej zmluvy. Rovnako súdy reagovali na doplňujúcu argumentáciu sťažovateľa, podľa ktorej mali byť tieto zmluvné dojednania pri pochybnostiach vyložené v prospech sťažovateľa. V tejto časti argumentácie okresný súd a krajský súd riadne odôvodnili, prečo niet pochybnosti o výklade zmluvných dojednaní. Takéto posúdenie krajským súdom nemožno považovať za zjavne nesprávne, keďže ustanovenia právnych predpisov, a to aj tých, ktorých účelom je ochrana spotrebiteľa, treba vykladať objektívne, a nie podľa subjektívnej predstavy sťažovateľa. Pochybnosti podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, musia mať objektívny charakter, pričom z odôvodnení oboch rozhodnutí je zrejmé, že táto pochybnosť vyplývala len zo subjektívneho presvedčenia sťažovateľa o výklade, ktorý by bol priaznivý pre rozhodnutie v jeho prospech. Okresný a krajský súd sa vo svojich odôvodneniach so skutkovou a právnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadali. Tým odpovedali na ním nastolené otázky ústavne konformným spôsobom, pri ktorom zjavne neprichádza do úvahy porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Vzhľadom na to, že podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde nie je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu okresného súdu a vo vzťahu k obom napadnutým rozhodnutiam je podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde sťažnosť zjavne neopodstatnená, ústavný súd sťažnosť odmietol.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2021

Robert Šorl
predseda senátu